

videre kan kaste dem overende, selv om man derved kunde tilfredsstille det store Frihedsformaal. Derfor kunde det heller ikke falde mig ind at foreslaae Fæstetvangens Ophævelse uden videre; men paa den anden Side troer jeg, at man maa holde paa den bestaaende Retsstilstand til begge Sider. Man bør ikke uafsladeligt gjøre disse eensidige Forandringer til Skade for den ene Part. Den ærede Drdfører havde ved forrige Sags Behandling Velighed til at fremhæve, at hvad der var til Godseiernes Fordeel paa den ene Side, paa den anden Side maatte være til Bondestandens Skade. Denne Sætning troer jeg nu ingenlunde er rigtig. Jeg troer ikke, at Contracter, som Folk indgaae, nødvendigviis maae være saadanne, at de ere til Tab for den Ene og til Fordeel for den Anden; jeg kjen-der mange Overenskomster, der ere til Fordeel for begge Parter. Det interesserer mig imidlertid, at den ærede Drdfører atter iaar hævder den Sætning, at hvad der er til Skade for den ene Part, er til Fordeel for den anden, fordi man ogsaa vil see den Tanke gaae igjennem ikke alene hans Motivering, men specielt gjennem de her foreliggende Forslag, ja i alle hans Forslag, at man maa indskrænke den ene Part, hvilket er det Samme, som at fassætte Noget til Skade for ham, og dette kan jeg atter udtrykke derved, at man vil tage Noget fra den ene Part. Dette er ikke billigt; thi naar man under en bestaaende Retsstilstand forringer den ene Parts Stilling, saa er det det Samme, som at tage Noget fra ham, og naar jeg stiller mig paa Retfærdighedens Standpunkt uden Hensyn til Popularitet, eller hvad der er den overveiende Mening hos det store Antal af Vælgere, saa kan jeg ikke stemme for sliige Forslag. Naar jeg nærmere seer paa disse Forslag, finder jeg, at de deels overalt forrykke Standpunktet for den ene Part, deels stride imod de almindelige Frihedsgrundsaetninger, at Folk have Lov til at raade over deres Eiendom. Jeg vil ikke have Fæstetvagen bort og give Frihed til Skade for Bondestanden, men jeg vil heller ikke foretage noget i modsat Retning, thi det gaaer ikke an saaledes eensidigt at ville tage fra den ene Part. Naar jeg saaledes seer, at man ikke mere maa

tage Skov til Opæffning og Fredning, saa er det dog ogsaa et Spørgsmaal, hvorvidt det ikke vilde have sin national-oekonomiske Betydning i enkelte Dele af Landet, at enkelte daarlige Strækninger opæffedes med Skov. Ibetruindste har jeg hørt fra Fyen, at det saaledes vilde være heldigt, om de saakaldte fyenfke Alper med deres meget magre Egne kunde blive tagne ind til Skov. Det er muligt, at Godseierne undertiden gjøre Noget, som er uheldigt i denne Henseende; det tør jeg ikke bestride; men jeg tør heller ikke fasslaae, at det skulde være rigtigt fra et almindeligt Standpunkt seet at forbyde det, thi seet fra dette Standpunkt kan det være hensigtsmæssigt, og derhos er det en Indskrænkning i den bestaaende Ret. Endnu mere gjælder dette om det andet Punkt, nemlig Spørgsmaalet om deres Naadighed over Jorden med Hensyn til Omfordeling. Jeg behøver jo ikke at udvilde, hvorledes det strider imod Principet om Lighed i alle borgerlige Rettigheder og Forpligtelser, thi det følger jo af sig selv, men det er jo tillige klart, at det er en Forringelse af Godseiernes almindelige Rettigheder. Og naar man skal tale om Indskrænkninger, skulde man dog allermindst nævne Reventlow. Man kunde maasse nævne Colbjørnsen, men den fristandede Reventlow er der ingen Grund til at nævne. Det følger jo af sig selv, at jeg ikke kan Andet end finde de Vædringsforslag, som ere stillede af flere ærede Medlemmer til § 1, rigtige, og ligeledes kan jeg kun billige Vædringsforslaget til § 2 af det ærede Medlem, som sidder her foran (Vregendahl), men jeg finder det i hvert Fald rigtigt at stemme mod Paragraphen. Jeg kan heller ikke Andet end stemme saavel imod § 3 som for Vædringsforslaget under Nr. 6 og 7, og naar jeg kommer til § 4, kan jeg ikke Andet end henlede Opmærksomheden paa, om man ikke derved gjør det Samme, som man gjør ved at tage den Præmie bort, som Godseieren fik for afsælge til Selveiendom efter Loven af 19de Februar 1861. Jeg er ikke blind for de Alper og den Dynge, som denne Præmie uden Grund kan lægge paa en enkelt Deel af Fæstefamilierne til Fordeel for de andre; men det er desuagtet ganske klart, at det paa ingen Maade